

mami zwyczajowymi lub niewiążącymi zaleceniami organizacji. Wynika z tego pewna dwupłaszczyznowość stanu prawnego, która nie jest zjawiskiem pożądanym. Nie mniej jednak to prawo międzynarodowe nadaje ton i kierunek prawu unijnemu. W szczególności jak chodzi o najnowsze trendy ochrony środowiska i environmentalizm, to Europa podąża za takimi państwami jak: Stany Zjednoczone, Nowa Zelandia, Australia. To tam powiązано ochronę środowiska z jakością życia i zrównoważonym rozwojem w praktyce i nad tymi kwestiami pracują ośrodki naukowe i działacze ruchów ekologicznych.

### **Zakończenie**

Dotychczasowa praktyka wskazuje, że kodyfikacja jest procesem nieuchronnym, który zamykając pewien etap rozwoju danej dziedziny prawa, potwierdza na piśmie, że normy zwyczajowe i praktyka osiągnęły taki stopień dojrzałości, który pozwala na zapisanie ich w konwencji. Tak było w odniesieniu do konwencji o ochronie różnorodności biologicznej czy konwencji klimatycznej. W następnej kolejności powinny być to konwencje o zrównoważonym rozwoju i zasadach sprawiedliwości ekologicznej. Dlaczego? Potrzeba położenia kresu negatywnym i rujnującym środowisko zjawiskom jest powszechnie znana i aprobowana, a jednym z narzędzi wiodących do tego celu jest stopniowa kodyfikacja prawa środowiska. Potwierdzają to kodyfikacje segmentowe o ochronie wybranych gatunków fauny i flory, o ochronie powietrza, o obrocie odpadami i inne. Następnym i odległym celem powinien być międzynarodowy kodeks środowiska oparty na zrównoważonym rozwoju, który respektowałby ideę sprawiedliwości ekologicznej z partycypacją społeczną.

Kluczowe znaczenie mają działania w skali międzynarodowej. Niestety, wszelkie umowy i konwencje międzynarodowe dotyczące ochrony środowiska i klimatu mają charakter dobrowolny. Nie istnieje żadna instytucja światowa, która mogłaby nakazać państwom zmniejszyć emisję gazów cieplarnianych czy ograniczyć wycinkę drzew, ani tym bardziej karać za przestępstwa ekologiczne. Pozostaje zatem połączyć trud prawników i ekologów z elitami gospodarczymi i zaproponować projekt międzynarodowego kodeksu środowiska.

**Janina Ciechanowicz-McLean**

### ***ENVIRONMENTAL JUSTICE AS A KIND OF JUSTICE***

The article is an attempt to discuss the Environmental Justice – ecological justice as a new kind of normative justice. It aims to ensure every person with the right to the environment of good and due quality without any racial, linguistic or economic distinctions.

The beginnings of Environmental Justice movement dates back to the seventies of the last century in the United States and New Zealand, where it was pointed out that the environmental burdens, such as landfills, were usually located in districts inhabited by the poorest members of a society. What is more, the access to environmental information as well as the popular participation in matters concerning environmental protection were very limited. Currently, the national, European and international legislation (Aarhus Convention) have introduced provisions on the assessment of the impact on the environment, on the access to information about the environment and popular participation in matters of environmental protection. Environmental Justice is slowly becoming the standard respected by modern law.